

हिमसंस्कृतवार्ताः

दैनिक ई-संस्कृतवार्तापत्रम्

himsanskritvartah
e-Sanskritnewspaper

नवा प्रेरणा नवोत्साहः

हिमाचलप्रदेशस्य संस्कृतशिक्षकाणां नूतनः प्रकल्पः

1 25.12.2023 चन्द्रवासरः वि.सं. २०८० मार्गशीर्षशुक्ल चतुर्दशी पौष 10

Website- www.himsanskritam.com Email-himsanskrit@gmail.com

■ पृष्ठ-4 ■ वर्ष-3 ■ अङ्क-61

बाह्याधारनियुक्तेः प्रवृत्तिं न्यूनीकृत्य ३१ मार्चतः पूर्वं सर्वकारीयक्षेत्रे २० सहस्रकार्याणि प्रदास्यति सर्वकारः- मुख्यमन्त्री

भारतीयमहिलादलेन ऑस्ट्रेलियादलम् अष्टस्तोभैः पराजित्य विजिता एकमात्रं टेस्टक्रिकेटस्पर्धा

श्रीरामायणकथा :- लङ्काकाण्डम् (एकपञ्चाशत्तमः सर्गः) रामरावणयोः युद्धम्। (तृतीयः खण्डः)

चर्चयाम् Trends

दयानिधिः मारनः - उत्तरप्रदेशस्य बिहारस्य च हिन्दीभाषिणः जनाः तमिलनाडुराज्ये शौचालयान् प्रक्षालयन्ति

तमिलनाडोः डीएमके दलस्य सांसदः दयानिधिः मारनः पुनः विवादितवक्तव्यकारणेन चर्चयामस्ति। एकस्मिन् पुरातने चलचित्रे तेनोक्तं यत् उत्तरप्रदेशात् बिहारात् च तमिलनाडुराज्ये आगच्छन्तः हिन्दीभाषिणः जनाः निर्माणकार्यं कुर्वन्ति अथवा मार्गाणां शौचालयानां च स्वच्छतां कुर्वन्ति इति। डीएमके-सांसदस्य टिप्पण्याः एकं पुरातनं चलचित्रं सर्वत्र प्रसरितम्। भाजपादलस्य-राष्ट्रीय-प्रवक्ता शहजाद-पूनावाला स्वीये सामाजिकमाध्यमे चलचित्रमिदं सार्वजनिकम् अकरोत्, यः द्वयोः राज्ययोः भारतीय-खण्ड-नेतृणां आलोचनां कृतवान् यत् ते डीएमके-सांसदस्य विरुद्धं न वदन्ति इति। पुरातनचलचित्रमध्ये मारणः आङ्ग्लभाषां शिक्षमाणानां जनानां, हिन्दीभाषां शिक्षमाणानां च तुलनां कृत्वा कथयति यत् ते अन्तर्जालीयकम्पनीषु गच्छन्ति, तत्र ते लघुकार्यं कुर्वन्ति। डीएमके-सांसदस्य बिहार-जनानाम् उपरि कृतायां टिप्पण्यां तीक्ष्ण-प्रतिक्रियां दत्त्वा पटना-नगरस्य भाजपा-सांसदः रविशंकर-प्रसादः अवदत् यत् डीएमके-नेतृभिः बिहार-जनानाम् अपमानं त्यक्तव्यम्। भाजपा-सांसदः अवदत् यत्, "बिहारस्य जनाः तेषां इन्डी-गठबन्धनस्य सदस्यस्य नीतीशकुमारस्य नेतृत्वे राज्यस्य स्थितिं दृष्ट्वा तत्र गन्तुं बाध्यन्ते" इति।

स्व-निधि-योजनायाः माध्यमेन देशवासिभ्यः स्ववृत्तेः आत्म-निर्भरतायाः च सृजनं सञ्जातम्- अमित-शाहः

गृह-सहकारितामन्त्री अमित शाहः प्रोक्तवान् यत् स्व-निधि-योजनायाः माध्यमेन प्रधानमन्त्री देशवासिभ्यः स्ववृत्तेः आत्म-निर्भरतायाः च सर्जनां कृतवान्। इदानीं यावत् अस्य योजनायै गुजराते एक कोटितो अपि अधिकानि आवेदनानि प्राप्तानि। शाहः प्रधानमन्त्रि-स्वनिधि- योजनायाः लाभार्थिनः तेषां परिजनान् च सम्बोधयन् एवम् उक्तवान्। कार्यक्रमस्य आयोजनम् अहमदाबादस्य नगरपालिकया कृतम्। अत्रावसरे शाहेन विभिन्नाः विकास-परियोजनाः अपि उद्घाटिताः।

कांग्रेस- दलाध्यक्षं विपक्षनेतारं मल्लिकार्जुन खरगे इत्येनं निजावासे निमन्त्रयत् उपराष्ट्रपतिः

उपराष्ट्रपतिः राज्यसभायाः सभापतिश्च जगदीप-धनखडः संसदि व्यवधानं विपक्षि संसत्-सदस्यानां निलम्बनं चेति विषयद्वये संवादाय अद्य कांग्रेस- दलाध्यक्षं विपक्षनेतारं मल्लिकार्जुन खरगे इत्येनं निजावासे निमन्त्रयत्। कांग्रेस- दलाध्यक्षस्य पत्रम् उत्तरता उपराष्ट्रपतिना उक्तं यत् संसत् सत्राऽवधौ वारं-वारं तदीय-अनुरोधस्य अनन्तरमपि कोऽपि लाभः नाऽभवत्।

कोलकातायां विविध-संस्थाभिः लोको कण्ठे गीतापाठः कार्यक्रमः समायोजितः

कोलकातायां विगत-प्रातः ब्रिगेड- परेड- ग्राउंड इत्यत्र लोको कण्ठे गीतापाठः कार्यक्रमः समायोजितः। कार्यक्रमेऽस्मिन् अखिल- भारतीय- संस्कृत- परिषत् सनातन- संस्कृति- संसत् मोतीलाल- भारत- सेवा- तीर्थ- मिशन- आश्रम इत्येताभिः संस्थाभिः अन्यैश्च संस्थाभिः सहभागिता कृता। इतः प्राक् प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना एकस्मिन् संदेशे अस्य कार्यक्रमस्य सफलतायाः कामना कृतासीत्। निजसन्देशे प्रधानमन्त्री अवोचत् यत् श्रीमद्भगवद्गीता सार्थक बुद्धिमत्ता पूर्णजीवनस्य मार्गं प्रशस्तो करोति। अपि च उक्तं यत् अयं समयः भारतस्य सप्त- चत्वारिंशदुत्त- द्विसहस्र- तमाब्दं यावत् सशक्त- विकसित- भारत- निर्माणाय एकीभूय- कार्यं कर्तुं विद्यते।

अद्य भविष्यति पण्डित- मदन- मोहन- मालवीय- वर्यस्य रचनावल्याः विमोचनम्

हिमसंस्कृतवार्ताः- नरेश मलोटिया। प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य नव-दिल्ल्याः विज्ञान-भवने पण्डित- मदन-मोहन- मालवीय- वर्यस्य जयन्त्यवसरे तस्य रचनावल्याः विमोचनं करिष्यति। सूचना- प्रसारण- मन्त्रालयस्य एकांशस्य प्रकाशन- विभाग- निदेशालयेन एषा रचना प्रकाशिता। अत्रावसरे सूचना-प्रसारण-मन्त्री अनुराग- सिंह-ठाकुरः अन्ये गणमान्य-जनाश्च उपस्थिताः भविष्यन्ति।

सुरक्षाबलैः जम्मू-कश्मीरे विस्फोटकानि अस्त्राणि मुद्राश्च निगृहीताः

सुरक्षाबलैः जम्मू-कश्मीरस्य अखनूर-प्रभागस्य नियंत्रण- रेखायाः समीपे ग्रामे चालित- चित्र-ग्राहक- यन्त्र- द्वारा प्रक्षिप्तानि विस्फोटकानि अस्त्राणि मुद्राश्च निगृहीताः। जम्मू- कश्मीरस्य केन्द्रशासितप्रदेशे विगत-दिवसे द्वे पेटिके चालित- चित्र- ग्राहक- यन्त्रेण पातिते। पेटिकयोः अस्त्राणि शास्त्राणि मुद्राः च आसन्। आरक्षिबलानां सैनिकानाम् च संयुक्त-अभियानेन कार्यान्वयनम् जातम्।

विकसित- भारत- संकल्प- यात्रावधौ प्रधानमन्त्रिणा आयुष्मान-पत्राणि प्रख्यापितानि

प्रधानमन्त्रिणा नरेन्द्रमोदिना विकसित- भारत- संकल्प- यात्रावधौ एककोटिमितानि आयुष्मान-पत्राणि प्रख्यापयितुं प्रसन्नता प्रकटिता। देशे इदानीं यावत् सार्धं अष्टाविंशतिः कोटिमितानि आयुष्मान-पत्राणि निर्गतानि। एतेषु सर्वाधिकानि द्विकोट्यधिकानि आयुष्मान् पत्राणि महाराष्ट्रे निर्गतानि। अस्माकं मुम्बय्याः वार्ताहरेण सूचितं यत् महाराष्ट्रस्य विविध-क्षेत्रेषु विकसितभारतसंकल्प यात्रावधौ जनाः प्रचुर-संख्यायाम् आवेदनानि कुर्वन्ति।

सुभाषितम्

मुख्यस्य पञ्च चिह्नानि गर्वो दुर्वचनं तथा। क्रोधश्च दृढवादश्च परवाक्येष्वनादरः॥

भावार्थ - मुखी के पाँच लक्षण होते हैं - गर्व (अहंकार), दुर्वचन (कटु वाणी बोलना), क्रोध, कुतर्क और दूसरों के कथन का अनादर

प्रतीकसाठ्ये मुम्बई

कार्यालयः

हिमसंस्कृतम् प्रकाशनम्

जसवां कोटला तहसीलपरिसरस्य सम्मुखे कस्बा कोटला, जिला कांगड़ा हि.प्र. पत्रव्यवहारसङ्केतः- १७७१११

इस कार्य को भविष्य में निरन्तर बनाए रखने के लिए आप सभी के सहयोग की आवश्यकता है
वार्षिकसदस्ता- ३०१ ₹
पञ्चवार्षिकी सदस्यता- ११००₹
संरक्षकसदस्यता- ५१००₹
विज्ञापनसहयोगः(मासिक)- ५००₹

आर्थिक सहयोग हेतु हमारा यू.पी.ई कोड स्कैन करें

बाह्याधारनियुक्तेः प्रवृत्तिं न्यूनीकृत्य ३१ मार्चतः पूर्वं सर्वकारीयक्षेत्रे २० सहस्रकार्याणि प्रदास्यति सर्वकारः- मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः

हिमसंस्कृतवार्ता:- धर्मशाला।

विधानसभायाः शिशिरसत्रस्य अन्तिमे दिने मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः अवदत् यत् ३१ मार्चतः पूर्वं हिमाचले २० सहस्राणां युवानां कृते सर्वकारीयक्षेत्रे कार्याणि प्रदत्तानि भविष्यन्ति। राज्यसर्वकारः बाह्याधारनियुक्तेः प्रथां न्यूनीकरिष्यति, युवानां अनुभवस्य आधारेण कार्याणि प्रदातुं च गमिष्यति। नियमः १३० अन्तर्गतं आनयितप्रस्तावानां विषये चर्चायाः प्रतिक्रियारूपेण सर्वकारीयकार्यं दातुं असमर्थानाम् बाह्याधारेण नियुक्तानां कर्मचारिणां निष्कासनं तथा च चयनप्रक्रियायां भ्रष्टाचारस्य अन्वेषणं, कार्यालयानां पुनः स्थापनायाः विषये मुख्यमन्त्री अवदत् यत् सर्वकारः रोजगारं प्रदास्यति सर्वकारीयक्षेत्रे बहिःनिर्मितकर्मचारिणः संरक्षणं दातुं

योजनां कुर्वन् अस्ति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् प्रश्नपत्रस्य रहस्योद्घाटनस्य विषये सर्वकारेण तत्कालं कार्यविधिं कृत्वा आयोगं विघट्य नूतन-आयोगस्य निर्माणार्थं अधिसूचना प्रसारिता। तदर्थं सर्वकारेण साननसमित्याः सङ्घटनम् कृतम्, तस्य प्रतिवेदनस्य आधारेण आयोगे मुख्यप्रशासकस्य, प्रशासनिक-पदाधिकारिणः, संयुक्तनियन्त्रकवित्तस्य, विधिपदाधिकारिणः, प्रबन्धनसूचना-प्रौद्योगिक्याः च एकैकं पदं अनुमोदितम् अस्ति। सः अवदत् यत् मन्त्रिमण्डलस्य सत्रेण ऑपरेशन थिएटर सहायकसमूहस्य १६२ पदानां लिखितपरीक्षां प्रायोगिकरूपेण कर्तुम् अनुमोदनं दत्तम्। पदपूरणस्य अग्रिमप्रक्रिया शीघ्रमेव सम्पन्नं भविष्यति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् कोरोना वारियर्स इत्यस्य योग्यतायाः आधारेण समायोजनं

भविष्यति। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् काङ्ग्रेससर्वकारः कदापि न उक्तवान् यत् सर्वकारीयक्षेत्रे एकलक्षं कार्याणि प्रदास्यति इति। सः अवदत् यत् पञ्चलक्षं रोजगारस्य अवसरानां निर्माणस्य विषये सर्वकारेण सर्वदा चर्चा कृता, अस्यां दिशि सर्वकारेण ६८० कोटिरूप्यकाणां स्टार्टअप योजना आरब्धा, यस्याः अन्तर्गतं ८०० युवानः ई-वाहनानां कृते आवेदनं कृतवन्तः। मुख्यमन्त्री उक्तवान् यत् कर्मचारीचयन-आयोगस्य विषये ३४ शिकायतपत्राणि प्राप्तानि, येषां आधारेण ११ प्राथमिकीपत्राणि कृतानि, ३४ गृहीताः च। अस्मिन् आरोपाः सिद्धाः न अभवन् इति कारणेन नवोपालम्भानां अन्वेषणं निरुद्धम् अस्ति।

जीविकां प्रदातुं स्थायीनीतेः आवश्यकता

काङ्ग्रेसविधायकः चन्द्रशेखरः अवदत् यत् राज्ये रोजगारप्रदानार्थं स्थायीनीतेः आवश्यकता वर्तते। अनुद्योगः एकः महती समस्या अस्ति, यस्याः निवारणं पूर्णगम्भीरतापूर्वकं कर्तव्यम् अस्ति। अस्मिन् दिशि सर्वकारेण प्रयत्नाः कृताः, ये अतीव शीघ्रमेव फलं प्राप्नुयुः। अधीनस्थचयनमण्डले महत् भ्रष्टाचारं जातम्, यत् अस्मिन् सर्वकारेण उजागरितम्। एतत् सर्वकारस्य दृढ इच्छाशक्तेः परिणामः अस्ति। अद्यापि ३० परीक्षाः सन्ति येषां परिणामः न आगतः अतः अस्यां दिशि शीघ्रं कार्यं कर्तव्यं भविष्यति।

२७ दिनाङ्के दिल्लीं गमिष्यति मुख्यमन्त्री उपमुख्यमन्त्री च, सुधीरशर्मा-राजेन्द्रराणा सहितं च सर्वे मन्त्रिणः अपि आहूताः

हिमसंस्कृतवार्ता- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

शिशिरसत्रस्य समाप्तेः अनन्तरं काङ्ग्रेसपक्षेण लोकसभानिर्वाचनस्य सज्जता आरब्धा अस्ति। अस्य विषये दलस्य शीर्षनेतृत्वेन २७ दिसम्बर दिनाङ्के देहल्यां महत्त्वपूर्णसभा आहूता। सभायां मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः, कांग्रेसप्रदेशाध्यक्षा प्रतिभासिंहः, उपमुख्यमन्त्री मुकेशः अग्निहोत्री इत्यादयः मन्त्रिणः उपस्थिताः भविष्यन्ति। सत्ता-सङ्घटनयोः समन्वयस्य विषयः अपि सभायां चर्चा भविष्यति। सद्यः क्रुद्धाः काङ्ग्रेसविधायकाः राजेन्द्रराणा, सुधीरशर्मा चापि अस्यां सभायां उपस्थिताः भविष्यन्ति।

वर्षे द्विवारं यदा मन्त्रिमण्डलस्य विस्तारः भवति तदा तौ मन्त्री न कृतौ। तयोः आक्रोशं दूरीकर्तुं दायित्वं दातुं शक्यते। उल्लेखनीयं यत् गतशनिवासरे रात्रौ विलम्बेन मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः पूर्वमन्त्री सुधीरशर्मा इत्यस्य गृहं गतः। अस्मात् समागमात् अपि बहवः अर्थाः निष्कासिताः सन्ति। दिल्लीनगरे दलस्य रणनीतिसमितेः सभा भवितुं गच्छति। काङ्ग्रेस-राज्यस्य अध्यक्षा उच्च-नेतृत्व-सहितस्य संस्थायाः सक्रिय-पदाधिकारिभ्यः बृहत्-दायित्वं दत्तस्य अतिरिक्तं सङ्घटने परिवर्तनस्य विषयं उत्थापयति, अधुना कालं यावत् २७ दिसम्बर दिनाङ्के आयोज्य सभायां पुनः एषः विषयः उत्पद्येत। दलस्य

शीर्षनेतृत्वं अपि किमपि प्रकारस्य विवादं न इच्छति, एतादृशी परिस्थितौ संस्थायां उत्थानः भवितुम् अर्हति इति अपि सम्भावनाः सन्ति।

अस्यां सभायां काङ्ग्रेसदलस्य राष्ट्रीयध्यक्षः मल्लिकार्जुनखड्गे, पूर्व राष्ट्रीयध्यक्षा सोनिया गांधी, हिमाचलस्य प्रभारी चापि उपस्थिता भविष्यन्ति। निर्वाचनस्य विषये काङ्ग्रेसपक्षस्य शीर्षनेतृत्वम् सक्रियः अस्ति। तस्मिन् एव काले कालः शीर्षनेतृत्वेन राज्यस्य प्रभारस्य उत्तरदायित्वं समर्पितं अस्ति। राजीव शुक्ला पूर्ववत् हिमाचलस्य प्रभारी एव तिष्ठति। हिमाचलेन सह चण्डीगढस्य दायित्वमपि दत्तम् अस्ति।

बोर्डेषु निगमेषु च पदस्थापनं कर्तुं शक्यते

मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः पूर्वमेव उक्तवान् यत् ये कार्यकर्तारः २५ वर्षेभ्यः यावत् दलस्य ध्वजं उत्थापयन्ति। तस्मै सर्वकारे स्थानं दीयते। तस्मिन् एव काले दलस्य प्रदेशाध्यक्षा प्रतिभासिंहः अपि निगममण्डलेषु श्रमिकाणां नियुक्तेः केन्द्रीयशीर्षनेतृत्वस्य मुख्यमन्त्रिणः च समक्षम् उपस्थापनम् अकरोत्।

विद्युत्वाहन चार्जिंग प्रयोगशाला स्थापिता, राज्यस्य प्रथम- ईवी- चार्जिंग- स्थानकस्य धर्मशालायाम् उद्घाटनम्

हिमसंस्कृतवार्ता:- कार्यालयीयः प्रतिनिधिः।

भारतस्य पूर्वमुख्यन्यायाधीशस्य जम्मू-कश्मीरस्य प्रथमप्रधानमन्त्रिणः मेहरचन्दमहाजनस्य च १३४ तमस्य जन्मदिवसस्य आयोजनं धर्मशालायां कृतम्। अस्मिन् कार्यक्रमे मुख्यातिथिरूपेण हिमाचलप्रदेशस्य मुख्यमन्त्रिणः प्रधानपरामर्शकः (नवीनीकरणं, डिजिटल प्रौद्योगिकी- शासनं च) गोकुलबुटेलः भागं गृहीतवान्। श्री बुटेलः डॉ. मेहरचन्दमहाजनस्य प्रतिमायां माल्यार्पणं कृत्वा न्यासेन सीआईआई इत्यस्य सहकारेण चालितस्य प्रथमस्य इलेक्ट्रिक- वाहन- चार्जिंग- स्थानकस्य प्रयोगशालायाः च उद्घाटनमपि कृतवान्। सः अवदत् यत् हिमाचलप्रदेशे एषा प्रथमा संस्था अस्ति, यया विद्युत्वाहनचार्जिंगप्रयोगशाला स्थापिता, यस्मिन् युवानां कृते विद्युत्वाहनस्य बैटरी, चार्जिंगस्थानकप्रविधिज्ञस्य पाठ्यक्रमाः प्रदत्ताः भविष्यन्ति। सः अवदत् यत् अस्मिन् न्यासेन डॉ. मेहरचन्दमहाजनस्य स्मृतौ युवानां कृते १० पाठ्यक्रमाः आरब्धाः, यत् छात्राणां भविष्यस्य स्वरूपनिर्माणार्थं महत्त्वपूर्णं कार्यम् अस्ति। सः न्यासस्य कृते राज्यसर्वकारस्य सर्वेषां सम्भाव्यसहकार्यस्य आश्वासनं दत्तवान्। गोकुल बुटेलः अवदत् यत् मुख्यमन्त्री सुखविन्दरसिंहसुक्खुः पर्यावरणस्य संरक्षणार्थं विद्युत्वाहननीतिं कार्यान्वितवान्। राज्यस्य बेरोजगारयुवकान् स्वरोजगारं प्रति प्रेरयितुं सार्वजनिकक्षेत्रे ई-वाहनानां क्रयणे ५० प्रतिशतम् अनुदानं घोषितम् अस्ति। बुटेलमहोदयः अवदत् यत् हिमाचलसर्वकारेण ऑयल-इण्डिया-लिमिटेड इत्यनेन सह ५०० ईवी चार्जिंग स्थानकानां कृते अभिसन्धि कृता अस्ति।

त्रिप्रतिशतं बालकेषु

शिक्षणक्षेत्रे दुर्बलाः, शिक्षकाः शिक्षणविकलाङ्गतायाः अन्वेषणाय निदानाय च प्रशिक्षणं प्राप्नुवन्ति

हिमाचलस्य त्रिप्रतिशतं बालकाः शिक्षणविकलाङ्गताया पीडिताः सन्ति। एतादृशे सति बहवः शतशः च बालकाः सन्ति येषां प्रारम्भे अद्यपर्यन्तं परिचयः न कृतः। यस्मात् कारणात् बालकानां यौवनकाले विकलाङ्गतायाः कारणेन मूल्यं दातव्यं भवति। एतत् मनसि कृत्वा भारतसर्वकारेण अद्यैव समग्रशिक्षा अभियानस्य अन्तर्गतं राज्ये विशिष्टशिक्षणविकलाङ्गतानाम् अन्वेषणस्य निदानस्य च प्रशिक्षणं दत्तम्। एतदर्थं राज्यस्य १२ मण्डलेभ्यः १०-१० शिक्षकाः प्रशिक्षिताः सन्ति, आहत्य १२० गुरुप्रशिक्षकाः सज्जीकृताः सन्ति। राज्यस्तरस्य आयोज्यमानासु कार्यशालासु प्रथममास्टरप्रशिक्षकाः सज्जीकृताः सन्ति, ये राज्यस्य त्रिषु स्थानेषु गत्वा चतुर्णां मण्डलानां १० प्रत्येकं शिक्षकाणां कृते त्रिदिवसीयं प्रशिक्षणं प्रदास्यन्ति।

अटलोत्कृष्टराजकीयवरिष्ठमाध्यमिक- विद्यालयेन इन्द्रमणिबडोनी संस्मृतः

मतदाताजागरूकता-अभियाने मार्ग- सुरक्षा-सप्ताहः समाचरितो भवत्

वार्ताहरः-कुलदीपमैन्दोला। कोटद्वारम्।

कण्वघाटी-नगरस्य अटल-उत्कृष्ट-अन्तर्-विद्यालय-कण्वघाटीद्वारा गतदिने स्व-इन्द्रमणि-बडोनी-महोदयस्य जन्मदिवसे तेषां चित्रस्य अनावरणं कृत्वा स्मरणं कृतम् । स्वर्गीयं इन्द्रमणिबडोनीं श्रद्धांजलिं अर्पयन् प्रधानाचार्यः रमाकान्तकुकरेती तस्य कार्यस्य एवं व्यक्तित्वे उक्तवान् यत् तेषां त्यागः तथा सक्रियसहयोगे उत्तराखण्डराज्यान्दोलने महती भूमिका आसीत्, येन गौरवान्वितोयम् उत्तराखण्डप्रदेशः धन्यमनुभवति। आन्दोलनस्य आरम्भकर्ता स्वर्गीयः बडोनी सर्वेषां कृते आदर्शः अस्ति। तस्य सम्पूर्णं जीवनं महासंघर्षैः परिपूर्णम् आसीत्, उत्तराखण्डराज्यस्य स्वभावं प्रति तस्य चिन्तनं स्पष्टं च आसीत्, अस्मिन् अवसरे रा.इ.का. कण्वघाटी इत्यस्य स्वयंसेवकाः अपि भागं गृहीतवन्तः। तदतिरिक्तं मतदाताजागरूकता-अभियानस्य, मार्ग-सुरक्षा-सप्ताहस्य च अन्तर्गतं जागरूकता-सभा अपि कृता, एषा सभा विद्यालय-परिसरतः मिलन-चौक-पर्यन्तं गता। सर्वजनानाम् अवधानम् सुरक्षायाम् कृतं। स्वयंसेवकानां कृते जयघोषाः लिखिताः प्लेकार्ड् अपि अत्र आसन् । कार्यक्रमस्य सञ्चालनं राकेशमोहनध्यानीद्वारा कृतम् ।

देशे विश्वे च क्रिसमस-

उत्सवस्य वातावरणं, राष्ट्रपतेः
उपराष्ट्रपतेश्च जनेभ्यः शुभकामना

राष्ट्रपतिः द्रौपदी मुर्मू उपराष्ट्रपतिः जगदीपधइश्च देशवासिभ्यः क्रिसमसस्य शुभकामनां दत्तवन्तौ। क्रिसमस-उत्सवस्य पूर्वसंध्यायां प्रकाशिते सन्देशे राष्ट्रपतिः अवदत् यत् येशुमसीहस्य जन्मनि आचरितः क्रिसमस-उत्सवः प्रेमस्य सद्भावनायाश्च सन्देशं ददाति। राष्ट्रपतिः अवदत् यत् एषः उत्सवः प्रत्येकं व्यक्तिं मानवतायाः निःस्वार्थसेवायै प्रेरयति। राष्ट्रपतिः मुर्मूः अवदत् यत् समाजे शान्तिं सौहार्दं च स्थापयितुं येशुमसीहस्य शिक्षाः सर्वदा प्रासंगिकाः सन्ति।

उपराष्ट्रपति जगदीपधनखड़ः उक्तवान् यत् येशुमसीहस्य जीवनं सद्भावस्य, क्षमाया, प्रेमस्य, सहानुभूतेः च प्रतीकम् अस्ति। उपराष्ट्रपतिः एतेषां मूल्यानां स्मरणस्य आवश्यकतायाः उपरि बलं दत्त्वा अवदत् यत् एतेन जीवनं समृद्धं भवति, भ्रातृत्वस्य भावः च सुदृढः भवति।

क्रिसमस-उत्सवः सम्पूर्णे विश्वे पूर्णतया धूमधामेन, प्रदर्शनेन च आचर्यते। क्रिश्चियनप्रधानस्य गोवाराज्यस्य सर्वाणि स्थानानि वर्णात्मकैः प्रकाशै अलङ्कृतानि सन्ति । गोवा-नगरस्य निवासिनः क्रिसमस-उत्सवम् आयोजयितुं सज्जाः सन्ति ।

भारतीयमहिलादलेन ऑस्ट्रेलियादलम् अष्टस्तोभैः पराजित्य विजिता एकमात्रं टेस्टक्रिकेटस्पर्धा स्नेह राणा चयनिता स्पर्धायाः सर्वश्रेष्ठा क्रीडिका

हिमसंस्कृतवार्ता:- डॉ. अमित शर्मा

मुम्बईनगरस्य वानखेड़े क्रिकेट क्रीडांगणे भारत-ऑस्ट्रेलियादेशयोः महिलादलयोः मध्ये जातायाम् एकमात्रं टेस्टक्रिकेटस्पर्धायां गतदिने भारतीयमहिलाभिः ऑस्ट्रेलियादलम् अष्टस्तोभैः पराजित्य इयं प्रतिस्पर्धा विजिता। चतुर्दिनात्मके अस्मिन् द्वन्द्वे ऑस्ट्रेलियादलेन टॉसं विजित्य फलकक्रीडा चयनिता। ऑस्ट्रेलियादलेन प्रथमपाल्यां 219 धावनांकाः कृताः। ताहिना मैक्रा सर्वाधिकं 50 धावनांकान् अर्जितवती। बेथ मूनी 40, एलिसा हेली 38, किम गार्थ च 28 धावनांकान् योजितवत्यः। कन्दुकक्षेपणे पूजा वस्त्राकर 4, स्नेह राणा 3, दीप्ति शर्मा च 2 स्तोभं गृहीतवत्यः। प्रथमपाल्यां भारतेन 406 धावनांकाः अर्जिताः। शेफाली वर्मा 40, स्मृति मंधाना 74, ऋचा घोष 52, जेमिमा रोड्रिग्स 73, दीप्ति शर्मा 78, पूजा

वस्त्राकर च 47 धावनांकान् योजितवत्यः। ऑस्ट्रेलियापक्षतः एश्ले गार्डनर 4, किम गार्थ 2, एनाबेल सुथरलैंड, जेस जॉनसन च 1-1 स्तोभं प्राप्तवत्यः। प्रथमपाल्यां भारतेन 187 धावनांकानाम् अग्रता प्राप्ता। ऑस्ट्रेलियायाः एलिस पैरी 45, ताहिना मेग्रा 73, द्वितीया पाली 261 धावनांकेषु पूरिता यत्र बेथ मूनी 33, एलिसा हेली 32, एनाबेल सुथरलैंड च 27 धावनांकान् योजितवत्यः। भारतपक्षतः स्नेह राणा 4, हरमनप्रीत कौर, राजेश्वरी गायकवाड़ 2-2, पूजा वस्त्राकर च 1 स्तोभं प्राप्तवत्यः। अन्तिमपाल्यां भारतेन विजेतुं 74 धावनांकानां लक्ष्यं प्राप्तम्। यत् तेन क्रीडिकाद्वयस्य हानौ प्राप्तम्। स्मृति मंधाना अविजिता 38* धावनांकान् अर्जितवती। किम गार्थ, एश्ले गार्डनर च 1-1 स्तोभं प्राप्तवत्यौ। स्वकीय- उत्तमप्रदर्शनाय स्नेह राणा प्रतिस्पर्धायाः सर्वश्रेष्ठाक्रीडिका चयनिता।

खेल-मन्त्रालयेन विविध-प्रावधानानाम् उल्लङ्घन-कारणेन नवनिर्वाचितः भारतीय-मल्ल-क्रीडा-महासङ्घः निलम्बितः

खेल-मन्त्रालयेन नैकेषां प्रावधानानाम् उल्लङ्घन-कारणेन नवनिर्वाचितः भारतीय- मल्ल-क्रीडा-महासङ्घः निलम्बितः। सूत्राणामनुसारेण खेलमन्त्रालयेन महासङ्घस्य नूतनाध्यक्षः सञ्जयसिंहः मल्लक्रीडायाः नवचत्वारिंशत् अथ ऊनविंशतिः वयो वर्गस्य राष्ट्रिय-प्रतियोगिताऽऽयोजनस्य घोषणानन्तरं निलम्बितः। भारतीय- मल्ल- क्रीडा- महासङ्घस्य अध्यक्षत्वेन चयनस्य अनन्तरं सञ्जयसिंहेन राष्ट्रिय- प्रतियोगिता उत्तरप्रदेशस्य गोंडायाम् आयोजयितुं घोषणा कृतासीत्। सूत्रानुसारेण मन्त्रालयेनोक्तं यत् एषा घोषणा शीघ्रतायां कृता। अथ प्रतियोगितायां भाग-ग्रहणाय क्रीडकेभ्यः काऽपि पूर्वसूचना नैव प्रदत्ता। सममेव भारतीय मल्लक्रीडा- महासङ्घ- संविधानस्य प्रावधानानां पालनमपि नैव कृतम्। मन्त्रालयेनोक्तं यत् एतादृशाः निर्णयाः महासङ्घस्य कार्यकारी समितिः स्वीकरोति। यस्याः समक्षम् आयोजनस्य प्रस्तावस्य विचार-प्रेषणम् आवश्यकं भवति। मन्त्रालयेन प्रोक्तं यत् नवनिर्वाचितेन महासङ्घेन क्रीडा- संहितायाः अवहेलना कृता। इदं प्रतीयते यत् महासङ्घः पूर्व- पदाधिकारिणां पूर्ण-नियन्त्रणे वर्तते। अथ च महासङ्घस्य कार्यजातं पूर्व- पदाधिकारिभिः नियन्त्रित- परिसरात् प्रवर्तते। मन्त्रालयेन कथितं यत् अस्मिन् एव परिसरे क्रीडकैः यौनशोषणस्य कथितारोपाः समारोपिताः। इदं प्रकरणं सम्प्रति न्यायालयस्य समक्षे विचार्यमाणं वर्तते। सूत्रानुसारेण मन्त्रालयेन भारतीय- मल्ल- क्रीडा- महासङ्घः निर्दिष्टः यत् आगामि-आदेशं यावत् सर्वाः गतिविधयः निरस्तीकुर्यात्।

मध्य-प्रदेशे आयोजयिष्यते अटल- बिहारी- वाजपेयी- वर्यस्य जयन्ती समारोहः

प्रधानमन्त्री नरेन्द्रमोदी अद्य मध्य-प्रदेशस्य इंदौर-नगरे हुकुम चन्द-मिल्स इत्यस्य कार्यक्रमे सम्मिलितो भविष्यति। कार्यक्रमः प्रातः एकादशवादनं प्रारभ्यते। अयं कार्यक्रमः पूर्व-प्रधानमन्त्रिणः अटल- बिहारी- वाजपेयिनः जयन्तीम् उपलक्ष्ये आयोजयिष्यते। प्रायः पंचसहस्र-श्रमिकाः त्रिंशत् वर्षाणाम् अवशिष्टं चत्वारिंशदुत्तर- द्विशत- कोटि- रूप्यकाणि लप्स्यन्ते।

